



ଯୋଗାଯୋଗ : କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼, ଗମ୍ଭାରାପାଲି,
ପୋ : ଇରମା, ଜିଲ୍ଲା : ବରଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା
ଫୋନ : ୦୬୬୮୨-୨୨୫୨୩୮
E-Mail : kvkbaragarh.ouat@gmail.com,
Web site : www.kvkbaragarh.org

Printed at Information & Communication Centre, OUAT, Bhubaneswar
Designed : Sanat Kumar Meher, PA (C), KVK Bargarh.



ଧର୍ମଗ୍ରାମୀ

Dhanushree



କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର
ବରଗଡ଼
ପଞ୍ଜିକା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା।

A photograph of two men standing in a field. The man on the left is wearing a light pink shirt and dark trousers. The man on the right is wearing a blue and white striped shirt and dark trousers. They are standing next to a small white sign that is partially obscured by a plant. The background shows a line of trees under a clear sky. The photo is framed with a decorative border.[illegible]

ଧାନର ପତ୍ରମୋଡ଼ା ଯୋଗର ସଫଳ ନିୟମଣ

କଟିକ ଖରିଫ ଋତୁରେ ଅଠାରିଶା ଚାଉ ଅର୍ଦ୍ଧତ ଗ୍ୟାରସରା ଗ୍ରାମରେ ନୂତନ ପିଠିର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଉପାଧିକାରୀଙ୍କ ୨୪୦ ଏସି + ଆଇସୋପ୍ରାଡ ୨୪୦ ଏସି (Fluendiamide 240 SC + Thiacloprid 240 SC)କୁ ଧାନ ଫସଲର ପତ୍ରମୋଡ଼ା ଯୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ସଫଳ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ପତ୍ରମୋଡ଼ା ଯୋଗର ପ୍ରାୟତଃ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଯାଇଥିଲା ଓ ଗଣ୍ଡା ଭାବନାରେ ଏକର ପ୍ରତି “ସୁଖି” କିସମ ଧାନ ୪୨.୬ ଟନ୍ନର ଅନଳ କରିଥିଲେ ଯାହାକି ଆହୁରିତ କ୍ଷେତ୍ରର ମାତ୍ର ୩୦ ଟନ୍ନର ଯୋଗଥିଲା ।



କିସାନ ବିବସ ପାଳନ



କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ଦ୍ଵାରା ଡା.୨୩.୧୨.୨୦୧୮ ଦିନ ଆୟୋଜନ କରୁ ଅର୍ଦ୍ଧତ କହେଉପାଣି ଗ୍ରାମରେ କିସାନ ବିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପାଖାପାଖି ୭୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗଣ୍ଡା ଅଫିସରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ । ଏଥିରେ କେନ୍ଦ୍ରର ବିଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ଧାନଗଣ ପରେ ମାଟିରେ ରହିତ ଥିବା କନ୍ୟା ଫାର୍ମ ଲୁ ବ୍ୟବହାର କରି କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକାଂଶ ଗଣ୍ଡା ଫାର୍ମ ଲୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ବିନା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଫସଲ ସୁରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ କଟିକ ଦ୍ଵାରା ହରଦିଆ ଉପାଦାନ ଆଦି ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଖରିଫ ଋତୁରେ ବିପ କଟିକରେ ଅନଳ କରାଯାଇଥିବା ହରଦିଆ ପ୍ରତି ଓ ବିନାବ୍ୟବହାର ଆଦି ଲୁ ଉପାଦାନ ଫାର୍ମ ଲୁ (କ୍ଷେତ୍ର-ପ୍ରାୟ ୨୦୦୦ ବ୍ୟାସ) ମାଧ୍ୟମରେ ଫାର୍ମ ଲୁ ପ୍ରତି ଲୁ ଉପାଦାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଆୟୋଜନ କରୁ ଉପାଦାନ କୃଷିଆଧିକାରୀ ଉପସ୍ଥିତ ରହି “ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଫସଲ ବ୍ୟାପକ” ମାଧ୍ୟମରେ ଗଣ୍ଡାମାନେ ଉପକୃତ ହେବାପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲେ ।

ନୂତନ ପଦ୍ଧତିରେ ପାଳହରୁ ଗଣ୍ଡା

ପାଳ ହରୁ ଗଣ୍ଡା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ନଗର ଆବଶ୍ୟକ ପରିସ୍ଥାପନା ବୋଲି ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କର ଏକ ବୈଷୟିକ ଯାକ୍ଷା ରହିଥାଏ । ମାତ୍ର ବ୍ୟାଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଗ୍ରଣୀ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିଥିବା ଆମ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଧାନ ଅନଳ ପାଇଁ ବହୁ ବ୍ୟାଗ୍ରରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ଧାନ ଅନଳର (Axial Flow Thresher) ଓ ସ୍ପିନ୍ କମ୍ବାଇନ ଧାନ ଅନଳ ଯନ୍ତ୍ର (Combine Harvester) ର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଧାନ ପାଳହରୁ ନଗର ଆବଶ୍ୟକ ନଗର ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରାୟତଃ ପାଳ ମିଳୁଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ପାଳର ସମସ୍ତପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଏହାକୁ ନଗର କରି ବାଣି ପ୍ରାୟ ୧୦ କି.ମି. ହରୁ ଗଣ୍ଡା କରାଯାଇପାରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ବିନା ବାଣି ଓ କାଟିକରେ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ବହୁ ପରିଶ୍ରମ ଓ ସମୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏହାର ସମାଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ଏକ ବାର୍ଷିକ ଶୁଦ୍ଧିତ ଏକ ପାଳହରୁ କାଟି ଏକ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଯୋଗୁ ଗ୍ରାମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା । ଏହା କିଛିରେ ନଗର ବିନା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖୋଲା ପାଳହରୁ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା । ଅଠାରିଶା ଚାଉ ନିକେଉପାଣି ଗ୍ରାମରେ ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଯାଇଥିଲା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମାଟିର ଗଣ୍ଡାମାନେ ୫ କେଡି ପାଳହ ପ୍ରାୟ ୪୦୦-୫୦୦ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହରୁ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ପାଳ ହରୁ ସମୟ ଓ ପରିଶ୍ରମ କମ୍ ହେଉଥିଲା ହରୁ ଗଣ୍ଡାମାନେ ଏହା ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।



“ସୁଜ୍ଞତା ହିଁ ସେବା” କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର ର ପ୍ରୟାସ



ସମସ୍ତ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଜନମାନସ ମଧ୍ୟରେ ସୁଜ୍ଞତା ପ୍ରତି ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ଡା.୧୫.୦୯.୨୦୧୮ ରିଶ ଡା.୦୨.୧୦.୨୦୧୮ ରିଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ “ସୁଜ୍ଞତା ହିଁ ସେବା” କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରେ ନିଜକୁ ସମ୍ବିଧାନ କରିଥିଲା । ସବୁ ବର୍ଷର ଓ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଷ୍କାର ପାଠ ଆରମ୍ଭ କରି ଶୈଳୀଭାବରେ ବ୍ୟବହାର, ପରିଚାଳନା ବସ୍ତୁ ନିମନ୍ତେ ନାଳ ଓ ସବୁଜ ଲତା ମନା ରଖିବା ଉପାଦାନ (Dustbin) ର ବ୍ୟବହାର, କୃଷିଜୀବୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରାଣରକ୍ଷା, ରାସ୍ତା ପ୍ରଦର୍ଶନ, ବିଦ୍ୟାବଳ ଶାଳୁ ଶାଳୁ ଶାଳୁ ଏକ ଗ୍ରାମ ପରିଷ୍କାର, ସର୍ବସାଧାରଣ ଜାଗାରେ ସୁଗନ୍ଧା ସମ୍ବଳାସ ବିତରଣ, ପ୍ରଦର୍ଶନ, ପାଳହ ପାଳହ ପାଳହ ଜନଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ପାଖାପାଖି ୨୨ ଗ୍ରାମର ୨୫୫୦ ଲୋକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସୁଜ୍ଞତା ବାର୍ତ୍ତା ପହଞ୍ଚିପାରିଥିଲା । ଏହାର ଉତ୍ପାଦନା ବିବସରେ ନିକଟସ୍ଥ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଜଗନ୍ନାଥ ପାଳହ ବହୁତା ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାଯାଇ କୃଷୀ ଶାଳୁଶାଳୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଶାଳୁଶାଳୁମାନଙ୍କୁ ନିଜର ଗ୍ରାମରେ ସୁଜ୍ଞତା ଅଭିଯାନ କରିବାରେ ସୁସ୍ଥ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ନିବସ ପ୍ରସ୍ତୁତ କୈବ ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣ୍ଡା ସମ୍ମାନିତ

ସାର ଓ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଉପାଦାନ ଉପାଦାନ ବହୁତ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣ୍ଡା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦାନ ସାର ଓ କୈବିକ ଗଣ୍ଡା ପ୍ରତି ଧୂଳି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । କୈବିକ ଗଣ୍ଡା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସେ ୨୦୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୋହା ବିନା ଫାର୍ମ ଲୁ ଉପାଦାନ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସେ ସମୟ ଗଣ୍ଡା ଗୋବର, ଗୋବର, ପଟି, ଗୁଡ଼ ସର ଓ ପ୍ରକାରର ଗୁଡ଼ (ବିନା, ବର, ଗୁଡ଼, ଗୋବର, ନିଳ, ଆମ, ପଣସ, ଅର୍ଜୁନ ଓ କାମୁ) ଆଦି ଗୋବର ମାଟି ଫାର୍ମ ଲୁ ଉପାଦାନ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ବେଳେ ଗୋବର ଓ ଗଣ୍ଡା ଗୁଡ଼ ଧୂଳି ଗଣ୍ଡା, ପଟି, ଗୁଡ଼, ପଟି ପ୍ରତି ନେଇ “ଗୁଡ଼” ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଏହାପରେ ନିଜର ୮୫୦-୯୦୦ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ମାନଙ୍କର କଟିକରେ ନିଜର କୈବିକ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବହୁଜଣଙ୍କୁ ଏହା ମାଧ୍ୟମରେ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରତା କରାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଗୋବର ଏହି ଅଭିଯାନ ଶାଳୁ କୈବିକ ନିମନ୍ତେ ସେ ଡା. ୨୪.୮.୨୦୧୮ ରିଶ ଦିନ ଗଣ୍ଡା କୃଷି ଓ କୈବିକ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିବସ ଅବସରରେ ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।



ବିଶ୍ୱ ଖାଦ୍ୟ ବିବସ ପାଳନ



ଡା. ୧୬.୧୦.୨୦୧୮ ରି ଦିନ ଅଠାରିଶା ଚାଉ ଅର୍ଦ୍ଧତ କହେଉପାଣି ଗ୍ରାମରେ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ଦ୍ଵାରା ବିଶ୍ୱ ଖାଦ୍ୟ ବିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରାୟ ୬୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗଣ୍ଡା ଓ ମାଟିର ଗଣ୍ଡା ଲାଗି ନେଉଥିଲେ । ଏଥିରେ ବିଶ୍ୱ ଖାଦ୍ୟ ବିବସ ୨୦୧୮ ର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବ୍ୟାଗ୍ର ପ୍ରଦାନ ରୁ ୨୦୩୦ ବର୍ଷର ସୁଖା ଉପାଦାନ ଗୋବିନ୍ଦାଙ୍କ ବ୍ୟାଗ୍ର ଶୁଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରିବ ଉପରେ ବିଶେଷ ପ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ନୂତନ କୃଷି ଶାଳୁ କୈବିକ ଓ ଉପାଦାନ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କୃଷି କରି ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କରାଇ ଗଣ୍ଡା ସର ପୃଷ୍ଠି ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ପାଇଁ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟତଃ ସେମାନଙ୍କୁ ସମନ୍ୱିତ କୃଷି ପଦ୍ଧତି ସର ସମନ୍ୱିତ ସାର ଓ ସମନ୍ୱିତ ଗୋବରାପାଳ ପାଳହ ଦ୍ଵାରା ନିଜର ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରତା କରି ନିଜର ଚାଷ ସମାଜର ପୃଷ୍ଠି ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପତ୍ରହର ସାରଣୀ (Customised LCC) ଅନୁଯାୟୀ ଯନ୍ତ୍ରାବଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାର ପ୍ରୟୋଗ

ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଧାନ ଗଣ୍ଡାରେ ଯନ୍ତ୍ରାବଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାର ବିଶେଷ କରି ସୁସ୍ଥିତ ସାରର ବହୁତ ପରିମାଣରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡୁଥିବା ବେଳେ ଏହାର ସୁସ୍ଥିତ ପରିବେଶ ଉପରେ ପରିସ୍ଥାପନ । ତେଣୁ ଏହି ପରିମାଣରେ ଯନ୍ତ୍ରାବଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ଗୋବର ଗଣ୍ଡା ଧାନ ଗୋବର କେନ୍ଦ୍ର, ଗୋବର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପତ୍ର ଗଣ୍ଡା ସାରଣୀ (Customised LCC) ର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା । ଏଥିରେ ୬ ଗୋବର ୨୧ ଗ୍ରାମର ୪୦ କି.ଗ୍ରା ଗଣ୍ଡା LCC କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଧାନ ଗୋବର ୨୧ ଦିନ ପରେ ଖରବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦତ୍ତ ଗଣ୍ଡା ଧାନ ପତ୍ରର ଗଣ୍ଡା ସର ସୁସ୍ଥିତ କୃଷି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଯନ୍ତ୍ରାବଳୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରତି ୧୦ ଦିନ ନିୟମିତ ବ୍ୟବହାରରେ ପତ୍ରର ଗଣ୍ଡା LCC କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦ୍ଵାରା କଟିକରେ ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଥିବା ଯନ୍ତ୍ରାବଳୀର ସାର ମାତ୍ର ୨୨ % ରୁ କମି ଯାଇଥିଲା ।



ବିଶ୍ୱ ମୂଳିକା ବିବସ ପାଳନ



ଡା.୦୫.୧୨.୨୦୧୮ ଦିନ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର, ବରଗଡ଼ ପରିସରରେ ବିଶ୍ୱ ମୂଳିକା ବିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଅଠାରିଶା ଚାଉ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶ୍ରୀମତୀ ରାମା ସାର ଯୋଗଦେଇ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱ ବିବସ ପାଳନର ମାତ୍ର ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା ଧାରଣା ଦେଉଥିଲେ । କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ରର ବିବସ ବିଜ୍ଞାନିକ ଓ ମୁଖ୍ୟ ଗଣ୍ଡା ଅନାଲ ଡୁଗାଲ ସାର ୨୦୧୮ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଏହି ବିବସର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଚାଷ “ମୂଳିକା ପ୍ରସ୍ତୁତରେ ନିଜର ହିଁ ସୁସ୍ଥିତ ସେବା” ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୋବର ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ କଟିକରେ ଖରବିଆ ଗଣ୍ଡା ପାଳହ କରି ସବୁଜ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ, ସମନ୍ୱିତ ଗଣ୍ଡା ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ, ଫସଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅନୁସରଣ କରି ଧାନ ପରେ କାଟିକାରୀ ଫସଲ ଲାଗିବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵଦେୟ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଗଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଆକୋରା, ଧନିକା, ଛତି, ଚିଆ ଓ ଗୋବର ସାର ଆଦି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ମାଟିର ସୁଖା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରଦାନ କରି ଏହାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ବିବସ ସମନ୍ୱିତ ଗଣ୍ଡା ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ବିଶେଷ ଉପାଦାନ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।